

[Vztah theologie k víře, Ježíšovi a církvi]

Ladislav Hejdánek

This is a part of the original document:

[\[Příležitostné poznámky, 1990\]](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[\[Příležitostné poznámky, 1990\]](#)

- ◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 30. 8. 1990
- ◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 30. 8. 1990

[Vztah teologie k víře, Ježíšovi a církvi]

30. 8. 90 (Písek)

Theologie se proti f[iloso]fii cítí podstatně (bytostně) vázána církví a Písmem (event. v obráceném pořadí – ale Písmo je jen sediment nejstarší tradice). Ale již nejstarší části NZ jeví známky významových posunů některých slov, jež mají prvořadou důležitost, samotnou teologií uznávanou. Příklad: „víra“. Ne teprve f[iloso]fie, ale už theologie ve svých některých významných představitelích rozpoznává (Ebeling), že pro Ježíše a jeho nejbližší okolí byla víra něčím jiným než pro dobu pozdější, dokonce už pro Pavla, který se s Ježíšem nikdy nesetkal a který je pravděpodobně hlavně odpovědný za celou řadu posunů a také za tento. Pavlův vliv, přesněji vliv helénismu, jak byl Pavlem prostředkován (ostatně asi nejen jím), se projevuje také v evangeliích (např. blahoslavení, kteří neviděli, a uvěřili – ad Tomáš).¹ Aby tato věc mohla být objasněna, musela by se theologie vyvázat jak z oné bytostné vázanosti na Písmo, tj. na NZ, tak na církev, včetně dosavadní theologické tradice i vžitého užití slova „víra“ v každodenním životě církve. Je otázka, zda to vůbec může udělat, a přitom zůstat „církevní theologií“ (církevní dogmatikou). To je ovšem věc theologů, aby rozvážili, zda se toho smějí odvážit a jak daleko mohou jít. Ale jedno je jasné: na váhy je položena dvojí loajalita – buď k Ježíšovi, který je pro církev i pro theologii tou nejvyšší autoritou, alespoň deklarovaně, anebo k církvi (a jejímu nejstaršímu sedimentu, textům NZ). Ten rozpor je možno vyjádřit také jinak: buď Ježíš, jaký skutečně byl a jak působil – anebo Ježíš jako výtvar zbožné mysli první církve. Ježíš Nazar[etský] jako muž víry – anebo Ježíš Kristus jako předmět „víry“.

900830

¹ J. Habermas, *Anthropologie*, in: A. Diemer – I. Frenzel (vyd.), *Das Fischer-Lexikon*, 11: *Philosophie*, Frankfurt am Main 1958, str. 18–35, zde str. 20. – Pozn. red.